

**ოქუბის სკოლა -170
(1871 - 2021)**

შემდგენელი - მთ.რედაქტორი: **ზურაბ ჯგუბურია**

მეცნიერ -კონსულტანტი: **ჯემალ გამახარია**

ტექ. რედაქტორები: **ნანა შამუგია, ბაბილინა ბულისკერია**

ინგლისური ტექსტი: **ნინო ხოხობაია**

კომპიუტერული უზრუნველყოფა: **გიორგი შელია**

დიზაინი: **ლევან ბარბაქაძე**

ცალკეული დეტალების დაბუსტებისთვის განსაკუთრებული მადლობა ბატონებს
- **აპაკი შონიას** და **ედიშერ ჯანაშულიას**

წიგნი გამოცემულია სამშენებლო კომპანია **„ივერთიშენის“** ფინანსური
თანადგომით

გამომცემლობა - სტამბა **ფორმა**

თბილისი, 2021 წ.

ISBN 978-9941-8-3206-2

ოქუმი სკოლა - აფხაზეთის გარუსების წინააღმდეგ ბრძოლის ფორფოსტი

(აფხაზეთში პირველი სკოლის დაარსების 170-ე წლისთავისადმი)

მე-19 საუკუნის შუაპერიოდში, ოქუმში, „ქრისტიანობის აღმდგენი საზოგადოების“ მატერიალური დახმარებით, საფუძველი ჩაეყარა იმდროინდელ აფხაზეთში პირველ საერთო სასწავლო დაწესებულებას.

1849 წლის 26 იანვარს ქუთაისის სამხედრო გუბერნატორმა, კავკასიის მეფისნაცვლის წინაშე დასვა საკითხი სამურზაყანოში სამისიონერო სკოლის დაარსების შესახებ. „ეს პირველდაწყებითი სკოლა, - წერდა გუბერნატორი, - მოემსახურება თავადაზნაურების შვილებს და მოზარდების სულს ჩამოაყალიბებს ქრისტიანულად. აღსაზრდელები ისწავლიან საღვთო სჯულს, რუსულ და ქართულ ენებს, არითმეტიკის ოთხ მოქმედებას და სუფთა წერას რუსულად და ქართულად. სკოლის მართვა დაევალება რუსულის მასწავლებელს, ქართული - ენის მცოდნეს. უნარის მქონე მოსწავლე სწავლის გასაგრძელებლად გადაყვანილ იქნება ქუთაისის ან თბილისის სასწავლებლებში სახაზინო ანგარიშზე. სკოლას უხელმძღვანელებს რუსულის მასწავლებელი, რომელსაც ეცოდინება ქართული. საღვთო სჯულს შეასწავლის ოქუმის ბლალოჩინი (სამურზაყანოს ეკლესიების მღვდელმთავარი), სხვა საგნებს - დიაკვანი და კიდევ ერთი მედავითნე...“

მეფისნაცვალ ვორონცოვისგან მიღებული თანხმობის შემდეგ, 1850 წელს საქართველოს **ეგზარქოსმა ისიდორემ** სამურზაყანოში მისიონერად მოავლინა „კავკასიაში ქრისტიანობის გამავრცელებელი საზოგადოების“ წარმომადგენელი, სამეგრელოს სასწავლებლების ზედამხედველი, თბილისის სასულიერო სემინარია დამთავრებული, უაღრესად განათლებული პიროვნება დავით მაჭავარიანი, რომელმაც 1851 წელს დაბა ოქუმში გახსნა სკოლა თავადაზნაურთა შვილებისთვის, 40 ბავშვისთვის. მალე იქ გლეხების ნიჭიერმა შვილებმაც დაიწყეს სწავლა.

მართალია, ოქუმის სკოლის გახსნა რუსეთის იმპერიალისტური ზრახვების განხორციელებას უკავშირდებოდა, მაგრამ ამ სკოლამ შემდგომ წლებში სხვა სოფლებში გახსნილ სასწავლებლებთან ერთად დიდი წვლილი შეიტანა არა მარტო სამურზაყანოში, არამედ მთელს აფხაზეთში განათლების განვითარების საქმეში.

1851 წელს ოქუმის ეკლესიის მღვდელმა, **დეკანოზმა დავით მაჭავარიანმა** გახსნა დაწყებითი **სამრევლო სკოლა**, რომელიც შემდგომ ორკლასიან, რვაგანყოფილებიან სკოლად გადაკეთდა. ფაქტობრივად, იგი იყო დღევანდელი სტანდარტების შესატყვისი არასრული საშუალო სკოლა. მე-19 საუკუნის ბოლოს სკოლის ზედამხედველი (მეურვე-ინსპექტორი) იყო მოგვიანებით ქართული ეკლესიის მიერ წმინდანად შერაცხული, იმ დროს სოხუმის ეკლესიის მღვდელი ამბროსი (ბესარიონ ხელაია)- საეპარქიო სასწავლო საბჭოს წევრი, შემდგომში საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის აღმდგენი და მისი კათოლიკოს-პატრიარქი.

ქუთაისის გუბერნატორის მოთხოვნისამებრ, ოქუმის სკოლაში ისწავლებოდა საღვთო სჯული, არითმეტიკის ოთხი ძირითადი მოქმედება, სუფთა წერა, ქართული და რუსული ენები. რადგან მოსახლეობისთვის რუსული სრულიად გაუგებარი იყო, რუსი ჩინოვნიკები დროებით დათმობაზე წავიდნენ, ქართული ენა გამოიყენეს და რუსულად სწავლება ქართულის მეშვეობით დაიწყო. მშობლიური ქართული ენა მეფის რუსეთს მხოლოდ დამხმარე ენად, რუსულის ასათვისებლად და თავისი ზრახვების განსახორციელებლად სჭირდებოდა.

სხვადასხვა დროს სკოლას ხელმძღვანელობდნენ ლიბერალი რუსი პედაგოგები ცარევსკი და მიასნიკოვი, სანკტ-პეტერბურგის უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული თავადი ყარამან ემუხვარი, ხოლო გასული საუკუნის ბოლოს სკოლის დირექტორი გახდა ცნობილი განმანათლებელი, ილია ჭავჭავაძის თანამებრძოლი, საქართველოში “წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების” გამგეობის წევრი, ოქუმელი ივანე გეგია.

XIX საუკუნის 90-იან წლებში, სწორედ ივანე გეგიამ დააარსა ოქუმში ბიბლიოთეკა, სადაც ქართველი მწერლების – შოთა რუსთაველის, ილია ჭავჭავაძის, ნიკოლოზ ბარათაშვილის, გრიგოლ ორბელიანის, ბესიკის, აკაკი წერეთლის, ვაჟა ფშაველას, რაფიელ ერისთავის, ალექსანდრე ყაზბეგის და სხვათა ნაწარმოებებთან ერთად, პუშკინის, ლერმონტოვის, დოსტოვესკის, ჩერნიშევსკის, ტოლსტოის, აგრეთვე სხვა რუსი და უცხოელი კლასიკოსების თხზულებანი ინახებოდა. ბიბლიოთეკასთანავე არსებობდა სამურზაყანოს მამრის არქივიც, რომელიც უდიდეს დოკუმენტურ მასალას შეიცავდა ამ კუთხის, ბაგრატ III დროინდელი ერთიანი ქართული სახელმწიფოს ჩამოყალიბების მედროშის, უძველესი ქართული საერისთავოს – საბედიანოს (ბედიის საერისთავოს) ისტორიის, ეთნოგრაფიის, ტოპონიმიკის, არქეოლოგიის, კულტურის, განათლების და სხვა საკითხებზე (თ.სახოკია, „მოგზაურობანი“). აქვე დაფუძნდა აფხაზეთში პირველი სახალხო თეატრიც, რომელშიც წარმატებით იდგმებოდა, არა მარტო ქართული, არამედ უცხოური კლასიკური ნაწარმოებებიც. მან გააცნო პირველად ადგილობრივ მოსახლეობას შექსპირის „ჰამლეტი“.

„განათლება, კულტურა, მეცნიერება - ხალხს!“ - ასეთი იყო ივანე გეგიას და იმდროინდელი სამურზაყანოს სასწავლო-კულტურული დაწესებულებების საქმიანობის დევიზი.

იმავგე პერიოდში ოქუმის და ილორის ეკლესიების მღვდელმსახურნი, იმავდროულად ოქუმის სკოლის პედაგოგები - მაჭავარიანი, კერესელიძე, ჩხენკელი (აკაკი ჩხენკელის მამა), ზოსიმე ხელაია (ამბროსი ხელაიას მამა) და მათი თანამზრახველი საერო მოღვაწეები - მ. ემუხვარი, ივ. გეგია, თ. სახოკია, ან. ჭუღელი (საქართველოს სახალხო გვარდიის სარდლის - ვალიკო ჭუღელის მამა), სოხუმის ოლქის ჟანდარმერიის სამმართველოს უფროსი - საეპარქიო სასწავლო საბჭოს წევრი პოლკოვნიკი პეტრე ქორქაშვილი ღიად თუ ფარულად ხელს უწყობდნენ სკოლაში მშობლიური ენის სწავლებას და ეკლესიებში წირვა-ლოცვის და პარაკლისების ქართულ ენაზე აღსრულებას.

„აქ საქართველოა და არა რუსეთი და ამიტომაც წირვაც ქართულად უნდა იყოს“

-განუცხადა მამა ამბროსიმ (ხელაია) რუსული ეკლესიის მესვეურებს - სოხუმის ეპისკოპოს არსენს (იზოტოვს) 1995 წელს სააღდგომო წირვის ჩატარებისას (პროფ.ჭ.გამახარია, „წმინდა აღმსარებელი ამბროსი(ხელაია), თბილისი,2012წ.)

„1895 წელს სამურზაყანოელებმა წერილობითი თხოვნით მიმართეს სოხუმის რუსული ეკლესიის ეპისკოპოსს ოქუმის სკოლაში ქართული ენის სწავლების შემოღების შესახებ და აიძულეს ოქუმის ეკლესიის მღვდელი კავკასიძე, რომელიც მარტვე დამცველი იყო და გამტარებელი ცხოვრებაში რუსული მოქალაქეობრიობისა, რათა გაეძევათ ის სამურზაყანოდან“ (ზაქარია ედილაშვილი, „საქართველო“, თბილისი, 1917 წ.).

იმდროინდელი აფხაზეთისა და სამურზაყანოს რუსიფიკაციის წინააღმდეგ ადგილობრივი მოსახლეობის, სამღვდელოებისა და ინტელიგენციის წარმომადგენელთა ბრძოლის შესახებ, სოხუმის ეპისკოპოსი 1900 წელს ქუთაისის გუბერნიის ჟანდარმთა შეფს ატყობინებდა, რომ „ეპარქიაში მცხოვრები ქართველები ყოველი ღონისძიებით ცდილობენ დანერგვას სამურზაყანოსა და აფხაზეთში ქართველთა მოქალაქეობრიობის, რაშიც სრულ დახმარებას უწევს მათ სამღვდელთა, რომელიც განსაკუთრებით ქართველთაგან (მეგრელები) შედგება. საერთოდ, ქართველების მოძრაობა დიდად აბრკოლებს აფხაზეთის გარუსების და გადაგვარების საქმეს“ და იქვე დასძენდა: „ამ წერილის წინედ წარმოდგენილი იყო რამდენიმე განჩინება სამურზაყანოელებისა, ვითომ ქართული ენის სწავლების შემდეგი საჭიროების შესახებ, მაგრამ ყველა ესენი განზრახ შედგენილი იყო“.

1925 წელს ოქუმში გაიხსნა შრომის შვიდწლიანი სკოლა, რომლის დირექტორები იყვნენ სხვადასხვა დროს: მიხა აფაქია, ერასტო ზუხბაია. მასწავლებლობდნენ: ორესტი ნაყოფია, ბორის კვეკვესკირი, ანდრო ალფენიძე, ეკატერინე ჭგვიშია.

1930 წელს სკოლა რვაწლიან სასწავლებლად გადაკეთდა, რომელსაც 1930-31 წწ. ხელმძღვანელობდა თამარ ფარფალია-ჭგუბურია, 1931-1932 წლებში-ივლიანე ფარფალია. 1936 წელს სკოლა საშუალო სკოლად გადაკეთდა.

სამამულო ომის პერიოდში ოქუმის საშუალო სკოლის ოცი მასწავლებელი გაიწვიეს მოქმედ არმიაში, მათგან მხოლოდ ხუთი დაუბრუნდა მშობლიურ სკოლას.

1953-1963 წლებში ოქუმის სკოლის დირექტორი კვლავ იყო თამარ ფარფალია-ჭგუბურია, 1964-1987 წლებში - იასონ შონია, 1988-1993 წლებში - ბორის გურგულია. 1994-1995 წლებში -აფხაზეთის ომის შემდეგ, სკოლის აღდგენას სათავეში ჩაუდგა გულნარა ბულისკერია, 1996 -2005 წლებში - ნუნუ გოგობია. 2006 წლიდან სკოლის დირექტორად დაინიშნა მადლენა გურგულია. ამჟამად სკოლას ხელმძღვანელობს აფხაზი დემონა ჭინჭოლია.

ოქუმის საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულთა საპატიო სიაში მოიხსენიებიან ქართველი ერის სახელოვანი შვილები: აკაკი ჩხენკელი (ამიერკავკასიის ფედერაციის მთავრობის თავმჯდომარე, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრი, საქართველოს დემოკრატიული

რესპუბლიკის ელჩი საფრანგეთში, ქართული პოლიტიკური ემიგრაციის ერთ-ერთი ხელმძღვანელი), კიტა(პეტრე) ჩხენკელი (ქართველოლოგი, პუბლიცისტი, ციურიხის უნივერსიტეტის პროფესორი), მელიტონ ემუხვარი (მეფის არმიის გენერალი, სამურზაყანოს ცხენოსანთა პოლკის - „აფხაზური მილიციის“ მეთაური, რუსეთ-თურქეთის ომების გმირი), არზაყან ემუხვარი (აფხაზეთის მთავრობის ხელმძღვანელი, საქართველოს პირველი რესპუბლიკის პერიოდში), ივანე გეგია (საზოგადო მოღვაწე, საქართველოს ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოების გამგეობის წევრი, ილია ჭავჭავაძის თანამებრძოლი, 1917 წლის საქართველოს I ეროვნული ყრილობის დელეგატი), გიორგი ჭგუბურია (საზოგადო მოღვაწე, სოციალისტური შრომის გმირი, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი), ილია ვეკუა (მეცნიერი, მათემატიკოსი, აკადემიკოსი, ქართული და საბჭოთა მათემატიკური სკოლის ერთ-ერთი ფუძემდებელი).

საბჭოთა ეპოქაში ოქუმის საშუალო სკოლის 21 კურსდამთავრებული ატარებდა საბჭოთა კავშირის გმირისა და სოციალისტური შრომის გმირის მაღალ წოდებებს.

გასული საუკუნის 90-იანი წლების დასაწყისში ოქუმის საშუალო სკოლაში საქართველოსა და აფხაზეთის 11 დამსახურებული მასწავლებელი ეწეოდა პედაგოგიურ მოღვაწეობას.

თანამედროვე ოქუმის სკოლა 2019-2020 წლებში საფუძვლიანად გარემონტდა და რეკონსტრუქცია განიცადა საერთაშორისო ორგანიზაცია „დანის ლტოლვილთა საბჭოს“ დაფინანსებით (პროექტის დირექტორი ნინო ხოხობაია).

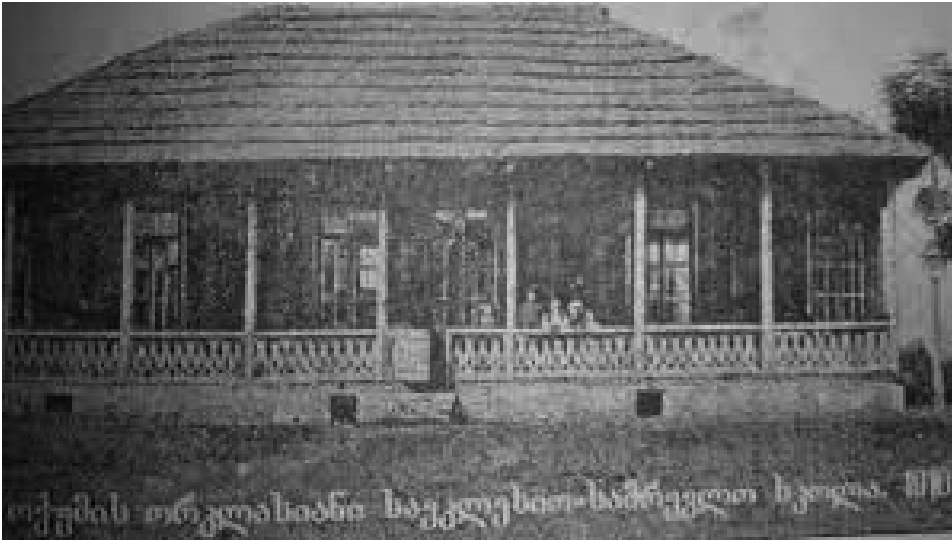
დღეისთვის ოქუმის საშუალო სკოლის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა ერთ-ერთი საუკეთესოა არამარტო დე-ფაქტო აფხაზეთში, არამედ მთელ საქართველოშიც კი.

ოქუმის საშუალო სკოლის რეკონსტრუქციისა და მოდერნიზაციის საქმეში განეული საქმიანობისთვის მადლობა ეკუთვნით:

- „დანის ლტოლვილთა საბჭოს“ (ნინო ხოხობაია);
- სოფ. ოქუმის ადგილობრივ ადმინისტრაციას;
- სოფ. ოქუმის საშუალო სკოლის დირექციას;
- სოფ. ოქუმის საშუალო სკოლის პედაგოგიურ კოლექტივს;
- სოფ. ოქუმის საზოგადოებას;
- სოფ. ოქუმის საშუალო სკოლის მოსწავლე-ახალგაზრდობას;
- სოფ. ოქუმის საშუალო სკოლის ყველა დროის ყველა კურსდამთავრებულს, რომელთათვისაც ოქუმის საშუალო სკოლა „განათლების ტაძრად“ აღიქმება.

დეკანოზი დავით მაჭავარიანი

ოქუბის
ორკლასიანი
საეკლესიო-
სამრევლო
სკოლა

ოქუბის
სკოლის ხის
ნაგებობა

ოქუბის
სკოლის
შენობა
1910 წელს

ოქუმის სკოლა რეკონსტრუქციამდე (90-იანი წლები)

ოქუბის სკოლის ამჟამინდელი მდგომარეობა

ოქუმის სამრევლო სკოლის მასწავლებლები და მეურვეები - სასულიერო მოღვაწეები:

- **ზოსიმე ხელაია** (ამბროსის მამა) - ილორის მღვდელია 1860-1895 წლებში, შემდეგ მეოცე საუკუნის ბოლომდე - ილორის მღვდელია პორფირ ზოსიმეს ძე ხელაია; ზოსიმე ხელაია ოქუმის სამრევლო სკოლაში ასწავლიდა ქართულ ენას.
- **ამბროსი ხელაია** - 1887-1892 წლებში არის დახოვსკოეს (სოჭის) მღვდელი;

1892-1897 წლებში სოხუმის საკათედრო ტაძარშია მღვდლად, 1893 წლიდან ამ ტაძრის კანდელაკია. იმავდროულად 1892-1893 წლებში სოხუმის ეპარქიის პირველი საბლაღოჩინო ოლქის (გუდაუთის მაზრის) ბლაღოჩინია (კეთილმოწესება). 1894-1897 წლებში სოხუმის მთიელთა სკოლის სჯულიკანონის მასწავლებელია; იმავე წლებში ხდება საეპარქიო სასწავლო საბჭოს წევრი და მდივანია (საქმისმწარმოებელი); იმავე 1894 წლიდან 1897 წლამდე კავკასიაში მართლმადიდებლობის აღმდგენი საზოგადოების სოხუმის, ახალი ათონისა და ლიხნის სკოლების ზედამხედველია; სოხუმის ეპისკოპოს არსენთან (იზოტოვი) დაჭახება მოხდა 1895 წლის სააღდგომო წირვაზე, როდესაც ეპისკოპოსმა არ დაუშვა ქართულ ენაზე ბიბლიიდან ცალკეული მონაკვეთების წაკითხვა, მაშინ როდესაც წაიკითხეს ბერძნულ და ლათინურ ენებზეც კი. ამბროსიმ მოითხოვა ქართულადაც წაკითხვა, რადგანაც „აქ საქართველოა“...

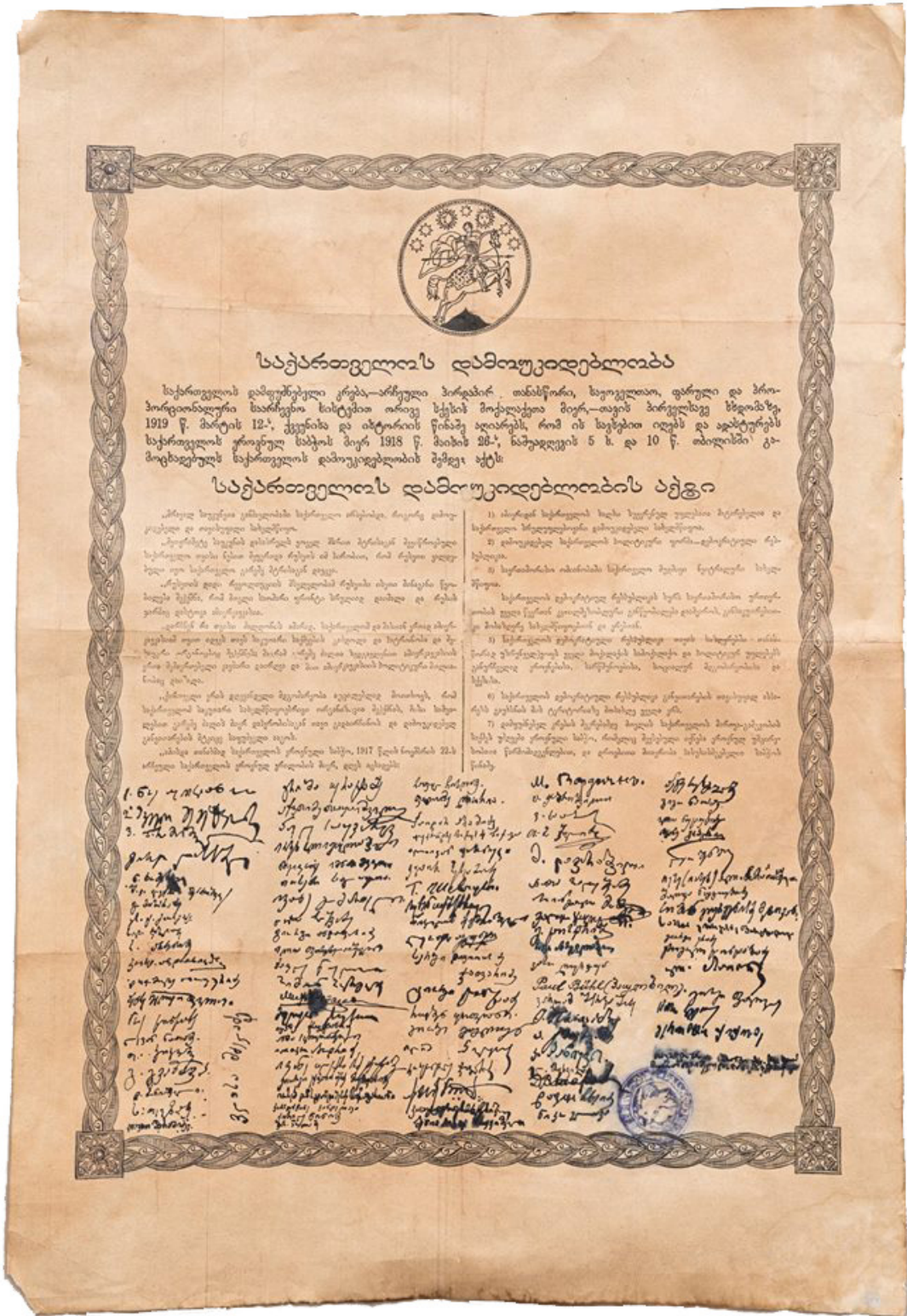
1897 წლიდან ამბროსი ყაზანის სასულიერო აკადემიაშია, 1901 წლიდან თბილისშია, 1902-1903 წლებში ქელიშის მონასტრის წინამძღვარია, 1903-1905 წლებში უსტმედვედიცკაიას სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველი, 1905-1908 წლებში საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორის წევრია, 1909 წელს რიაზანშია გადასახლებული; 1910-1917 წლებში ნოვგოროდის ეპარქიის სტარაია რუსას მონასტრის წინამძღვარია; 1917 წლის აგვისტოში საბოლოოდ დაბრუნდა საქართველოში, იმავე წლიდან 1921 წლამდე ჯერ ქყონდიდის, 1919 წლის ოქტომბრიდან ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტია, 1921 წლის სექტემბრიდან - კათოლიკოს-პატრიარქი. ის იყო ერთადერთი ოფიციალური პირი საქართველოში, რომელიც ღიად დაუპირისპირდა საბჭოთა ხელისუფლებას, მის ანტიქართულ პოლიტიკას და კომუნისტურ იდეოლოგიას. საქართველოში შექმნილი ვითარების შესახებ მან მემორანდუმით მიმართა გენუის საერთაშორისო კონფერენციაზე (1922 წლის 10 აპრილი-19 მაისი) წარმოდგენილ „კულტურულ კაცობრიობას“ და ითხოვა დახმარება საქართველოს დეოკუპაციის საქმეში.

ამის გამო კათოლიკოს-პატრიარქი საბჭოთა ხელისუფლებამ გაასამართლა და შვიდი წლით და ცხრა თვით პატიმრობა მიუსაჯა. სასამართლო პროცესის პარალელურად ქვეყანაში გაჩაღდა აღვირახსნილი ანტირელიგიური კამპანია. 1925 წლის მარტში ჯანმრთელობაშერყეული მწყესმთავარი ვადაზე ადრე განთავისუფლდა პატიმრობისაგან. მიუხედავად სასტიკი რეპრესიებისა, კათოლიკოს-პატრიარქმა ამბროსიმ, უდიდესი ავტორიტეტის წყალობით, მოახერხა ეკლსიის ერთიანობის შენარჩუნება, მისი გადარჩენა სრული

განადგურებისაგან. 1927 წლის 29 მარტის გარდაიცვალა. 1995 წლი 17 სექტემბერს ქართული ეკლესიის წმინდა სინოდის განჩინებით კათოლიკოს-პატრიარქი ამბროსი წმინდანთა დასში შეირაცხა წმინდა აღმსარებლის სახელით, ხსენების დღედ დაწესდა 16 (29) მარტი.

- **პეტრე ქორქაშვილი** - ჟანდარმთა სამმართველოს უფროსი, როდესაც ამბროსი გახდა საეპარქიო სასწავლო საბჭოს წევრი (1894წ.), ის თანამდებობრივად უკვე იყო ამ საბჭოს წევრი; 1897 წელს, როცა ამბროსიმ დატოვა სოხუმი და ყველა თანამდებობა, პეტრე ქორქაშვილი რჩებოდა საეპარქიო სასწავლო საბჭოს წევრად.
- **დავით მაჭავარიანი** - 1884 წლიდან 1905 წლის იანვრამდე იყო სოხუმის საკათედრო ტაძრის წინამძღვარი და თანამდებობრივად - საეპარქიო სასწავლო საბჭოს თავმჯდომარე.

ავტორი: პროფესორი ჯემალ გამახარია, „წმინდა აღმსარებელი ამბროსი (ხელაია), თბილისი, 2012წ.“

საქართველოს დამოუკიდებლობის 1918 წლის აქტზე (საქართველოს I რესპუბლიკის დაფუძნების) სამი დიდი ოქუმი: აკაკი ჩხენკელი, დიმიტრი (არზაყან) ემუხგარი და ვალერიან (გალიკო) ჭუღელი აწერდნენ ხელს.

აკაკი ჩხენკელი

დაბადების თარიღი - 19 მაისი 1874

დაბადების ადგილი - ოქუმი

გარდაცვალების თარიღი - 5 იანვარი 1959 (84 წლის)

გარდაცვალების ადგილი - პარიზი

მოქალაქეობა - საქართველო

განათლება - ლაიფციგის უნივერსიტეტი

განათლება

დაიბადა სოხუმის ოლქის სოფელ ოქუმში, მღვდლის მრავალშვილიან ოჯახში.

დაწყებითი განათლება მიიღო ოქუმის საერო სკოლაში. 1891 წელს ჩაირიცხა თბილისის სასულიერო სემინარიაში, სადაც ჩაება სემინარისტების არალეგალურ წრეებში და ეცნობოდა სოციალ-დემოკრატიულ იდეებს. 1893 წელს გარიცხეს სასწავლებლიდან გაფიცვაში მონაწილეობის გამო. 1894-1895 წლებში აგრძელებდა სოციალ-დემოკრატიის შესწავლას და ემზადებოდა უმაღლეს სასწავლებელში სწავლის გასაგრძელებლად. 1896-1901 წლებში სწავლობდა კიევის, მოსკოვისა და პეტერბურგის უნივერსიტეტებში იურიდიულ ფაკულტეტზე. იყო წევრი სტუდენტური სოციალ-დემოკრატიული ორგანიზაციებისა. პარალელურად თანამშროლობდა ქართულ რესასთან, იყენებდა ფსევდონიმებს „პ. ოქუმელი“, „ა. ოქუმელი“, „ანჩინი“, „ანჩიკი“, „წინწყალი“ და სხვა. სტუდენტურ გამოსვლებში მონაწილეობის გამო სწავლა ვეღარ გააგრძელა და სამშობლოში დაბრუნდა.

1902-1904 წლებში მუშაობდა ადვოკატად სოხუმის ოლქში. აქტიურად მონაწილეობდა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, წერდა სტატიებს ქართულ და რუსულ პრესაში. ეწინააღმდეგებოდა რუსეთის შოვინისტურ ანტიქართულ პოლიტიკას, რის გამოც კავკასიიდან გაასახლეს. 1905-1910 წლებში იმყოფებოდა საზღვარგარეთ. სამი წლის განმავლობაში ბერლინში სწავლობდა მუშათა მოძრაობის თეორიას და პრაქტიკას, ვენაში – ეროვნულ საკითხს, პარიზში – პოლიტიკურ მოძრაობას, ლონდონში – ინგლისისა და რუსეთის მეტოქეობის საკითხებს აზიაში. ამ პერიოდში განუწყვეტლივ თანამშრომლობდა ქართულ სოციალ-დემოკრატიულ პრესასთან, ესწრებოდა სოციალისტურ კონგრესებსა და კონფერენციებს. 1907 წელს დაასრულა ლაიფციგის უნივერსიტეტი და სწავლა განაგრძო ჟენევაში.

მოღვაწეობა სახელმწიფო დუმაში

1909 წელს ჩავიდა თბილისში, ხელმძღვანელობდა სოციალ-დემოკრატიულ გამოცემებს. 1910 წელს დააპატიმრა ჟანდარმერიამ და ჩასვეს ჯერ მეტეხის ციხეში, შემდეგ კი გადაასახლეს დონის როსტოვში. გადასახლებიდან გაიქცა და დაბრუნდა საქართველოში. ცხოვრობდა ბათუმში. 1912 წელს აირჩიეს მეოთხე მოწვევის რუსეთის იმპერიის სახელმწიფო დუმის დეპუტატად ბათუმის და ყარსის ოლქებიდან და სოხუმის ოკრუგიდან. შედიოდა სათათბიროს სოციალ-დემოკრატიულ ფრაქციაში. მისი საქმიანობის მთავარი მიმართულება იყო საგარეო პოლიტიკის საკითხები, ხელმძღვანელობდა შეკითხვათა კომისიას.

1912 წელს სათათბიროს ტრიბუნიდან გააპროტესტა ქართველების უფლებების შელახვა და მოითხოვა ეროვნულ-კულტურული ავტონომია. გამოვიდა ტირიფონის ვაკეზე სამხედრო პოლიგონის მოწყობის წინააღმდეგ. 1914 წელს ფრაქციის სახელით მხარი არ დაუჭირა სამხედრო ბიუჯეტს, რასაც მეფის ხელისუფლების მკაცრი რეაქცია მოჰყვა. 1914 წელს მონაწილეობდა ბრიუსელის თათბირში, რომელიც მოიწვია საერთაშორისო სოციალ-დემოკრატიულმა ბიურომ. 1916

წლის ივნისში სათათბიროს ტრიბუნიდან იცავდა ე.წ. მოღალატე აქარლების უფლებებს. პირველი მსოფლიო ომის დაწყებისა და კავკასიის ფრონტის გახსნის შემდეგ რუსეთის იმპერია აპირებდა ფრონტისპირა ზოლში მცხოვრები აქარლების მასობრივ აყრასა და გადასახლებას. ჩხენკელმა მოახერხა პროცესის შეჩერება, ბევრი ადამიანი გადაარჩინა გადასახლებას, დააარსა „აქარლების დამხმარე კომიტეტი“, აგროვებდა შემოწირულობებს გადასახლებით დაზარალებულთათვის, რის გამოც აქარაში დიდი პოპულარობა მოიპოვა.

მოღვაწეობა პირველ რესპუბლიკაში

1917 წლის თებერვლის რევოლუციის შემდეგ დროებით მთავრობის მიერ დაინიშნა ამიერკავკასიის განსაკუთრებული კომიტეტის წევრად. აპრილიდან ნოემბრამდე იყო ეროვნული ინტერპარტიული საბჭოს თავმჯდომარე. 1917 წლის ნოემბრიდან იყო საქართველოს ეროვნული საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი. მანვე გახსნა საბჭოს პირველი ყრილობა. იყო ქართული უნივერსიტეტის დამფუძნებელი საზოგადოების წევრი და 1918 წლის 8 თებერვალს თავმჯდომარეობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გახსნას. 1918 წლის თებერვლიდან იყო ამიერკავკასიის სეიმის წევრი. ამავდროულად იყო ამიერკავკასიის კომისარიატის შემადგენლობაში, ჯერ იკავებდა შინაგან საქმეთა კომისრის, ხოლო შემდეგ საგარეო საქმეთა კომისრის თანამდებობას. 1918 წლის 22 აპრილიდან 26 მაისამდე იყო ამიერკავკასიის დემოკრატიული ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობის მეთაური და საგარეო საქმეთა მინისტრი. აპრილში ხელმძღვანელობდა ამიერკავკასიის დელეგაცია ს ტრაპიზონის სამშვიდობო კონფერენციაზე.

1918 წლის 26 მაისს, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის გამოცხადების შემდეგ დაინიშნა რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრად. ივნისში ხელმძღვანელობდა გერმანიის იმპერიაში მივლენილ ქართულ დელეგაციას. 1919 წლის მარტში აირჩიეს დამფუძნებელი კრების წევრად. იმავე წელს დაინიშნა ევროპაში რესპუბლიკის საგანგებო წარმომადგენლად. ბევრი იმუშავა საქართველოს იურიდიული აღიარებისთვის, ერთა ლიგაში საქართველოს განწევრიანებისთვის. 1920 წლის აპრილში გრიგოლ გიორგაძესთან ერთად მოიარა მესხეთი და აჭარა, სადაც ადგილობრივების პრობლემებს გაეცნო.

ემიგრაციაში

საბჭოთა ოკუპაციის შემდეგ მოღვაწეობდა საფრანგეთში, სადაც იკავებდა საფრანგეთში საქართველოს ელჩის თანამდებობას. 1922 წლის აპრილში ხელმძღვანელობდა ქართულ დელეგაციას გენუის კონფერენციაზე და ცდილობდა, დაეყენებინა საქართველოს საკითხი. მოღვაწეობდა საქართველოს ოკუპაციის საკითხის გაშუქებისთვის, ბოლშევიკური პროპაგანდის გასანეიტრლებლად და საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის მომხრეების მოსაპოვებლად. მისი დიპლომატიური მოღვაწეობდა გაგრძელდა 13 წლის განმავლობაში, 1934 წლამდე,

საფრანგეთის მიერ საბჭოთა კავშირის აღიარებამდე. 1934 წელს ქართული საელჩოს გაუქმების შემდეგ დიპლომატიური სტატუსის გარეშე აგრძელებდა მუშაობას, თანამშრომლობდა ქართულ ემიგრანტულ გამოცემებში, გამოაქვეყნა რამდენიმე სამეცნიერო ნაშრომი. მეორე მსოფლიო ომის დასრულების შემდეგ აქტიურად იყო ჩართული საერთაშორისო ანტიკომუნისტური გაერთიანების შექმნის პროცესში.

გარდაიცვალა ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ 1959 წლის 3 იანვარს, პარიზში, ბუსიკოს საავადმყოფოში. დაკრძალულია ლევილის ქართველთა სასაფლაოზე

დიმიტრი (არზაყან) ემუხვარი

დიმიტრი(არზაყან) ემუხვარი 1880 წლის 26 ოქტომბერს დაიბადა სამურზაყანოს მაზრის სოფ. ჩხორთოლში.

გარდაიცვალა 1339 წელს საფრანგეთში, პარიზში.

არზაყანმა დაწყებითი განათლება ოქუმის პირველდაწყებით სკოლაში მიიღო, შემდეგ - ახალი სენაკის სასულიერო სკოლაში. 1895 წლიდან ის ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლის მე-4 კლასში გადავიდა, 1896 წლიდან კი ქუთაისის სასულიერო სემინარიაში ჩაირიცხა. სემინარიაში სწავლისას რედაქტორობდა სემინარიელების ახალგაზრდულ ჟურნალს “რიჟრაჟი”. ამავე პერიოდში დაუახლოვდა ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას და მესამე დასელებს მიემხრო. ეს დიდი გაბედულება იყო იმ აფხაზისგან, რომელიც ქრისტიანობის გამავრცელებელი საზოგადოების სტიჰენდიანტი იყო.

სემინარიის დამთავრების შემდეგ, არზაყან ემუხვარი აფხაზეთში დაბრუნდა და ხალხში რევოლუციური მუშაობა დაიწყო. 1902 წლიდან გახდა რსდმპ წევრი. აქტიურად მონაწილეობდა 1905-1907 წლების რევოლუციურ მოძრაობაში და რევოლუციის შედეგად შექმნილი „სოხუმის რესპუბლიკის“ ხელმძღვანელი გახდა. რევოლუციის დამარცხების შემდეგ, ის დააპატიმრეს და 1909 წლის თბილისის სასამართლოს პალატის გადაწყვეტილებით ერთი წელი მიუსაჯეს. სოხუმის ციხეში პატიმრობამ მისი ავტორიტეტი კიდევ უფრო გაზარდა მოსახლეობაში. სასჯელის მოხდის შემდეგ, არზაყან ემუხვარი კვლავ აქტიურ რევოლუციურ მუშაობას დაუბრუნდა. 1917 წელს სოხუმის ოლქში კავკასიის საგანგებო კომიტეტის ერთ-ერთ რწმუნებულად დაინიშნა.

1917 წლის ოქტომბრის რევოლუციამ არსებითი ცვლილებები შეიტანა რუსეთის პოლიტიკურ ცხოვრებაში. 1918 წელს რუსეთში დაწყებული სამოქალაქო ომი სულ მალე ჩრდილოეთ კავკასიასაც მისწვდა და აფხაზეთს რუსეთიდან შემოჭრილი ბოლშევიკები დაეუფლნენ. აფხაზი მოსახლეობის ფართო ფენებში კი არზაყან ემუხვარის მცდელობით სულ უფრო მძლავრდებოდა დემოკრატიული მოძრაობა ლოზუნგით – „გავერთიანდეთ არა ჩრდილოეთ კავკასიასთან, არამედ საქართველოსთან“.

1919 წლის 12 მარტს აირჩიეს აფხაზეთის ეროვნული საბჭო, რომელმაც 20 მარტს დაადგინა აფხაზეთი ავტონომიის სტატუსით შესულიყო საქართველოს შემადგენლობაში. არზაყან ემუხვარმა ყველა ღონე იხმარა ამ დადგენილების მისაღებად. ამავე წლის მაისში ის აირჩიეს აფხაზეთის მთავრობის თავმჯდომარედ, ასევე იყო საქართველოს დამფუძნებელი კრების წევრი.

1921 წლის რუსეთის მიერ საქართველოს ოკუპაციის შემდეგ, არზაყანმა მეუღლე და შვილები ქუთაისში სიმამრთან გახიზნა. თვითონ კი საქართველოს დემოკრატიული მთავრობის წევრებთან ერთად ემიგრაციაში წავიდა. 1921-1922 წწ-ში სტამბოლში ცხოვრობდა, შემდეგ პრაღაში (1927-1938) გადავიდა. 1927-1933 წლებში არზაყან ემუხვარი ხელმძღვანელობდა ქართულ კოლონიას პრაღაში.

1939 წლის მარტის დამდეგს, მეგობრების თხოვნით, რათა უფრო ახლოს გასცნობოდა განმათავისუფლებელი მოძრაობის მიმდინარეობას და მასში უშუალო მონაწილეობა მიეღო არზაყან ემუხვარი პარიზს გაემგზავრა. მას დიდი სიხარულით შეხვდნენ მეგობრები: აკაკი ჩხენკელი, კონსტანტინე კანდელაკი, გრიგოლ ურატაძე და სხვები. პარიზში არზაყან ემუხვარი ყველასთვის მოულოდნელად 1939 წლის 24 მარტს სისხლის მოწამვლით კლოდ ბერნარის

საავადმყოფოში გარდაიცვალა. არსებობს ეჭვი, რომ ის ბოლშევიკების აგენტებმა მოწამლეს.

კონსტანტინე გამსახურდიამ არზაყან ემუხვარის ვაჟს, ვლადიმერ ემუხვარს წერილი მისწერა:

“ჩემო პატარა ემუხვარო!

ჩემს ნაწარმოებში “მთვარის მოტაცებაში” შენი მამის პროტოტიპად მთავარი გმირი რომელშიდაც მე ჩემი სიყრმის მეგობარი კეთილი აფხაზი არძაყან იგივე დიმიტრი ემუხვარი გამოვხატე, რომელთანაც გავატარე პარიზში ჩემი ცხოვრების ყველაზე ტკბილი დღენი.

ენგურის დიდ ზვირთებთან ბრძოლაში დავამარცხე, ვინაიდან მისი მიზნების განხორციელება არ ძალმიძდა. გიჟი ენგურის ზვირთებთან შეკაშება ეს მისი იდეების შებრძოლება იყო მის იდეალისა და არსებული მიმდინარეობისა. მომიტევეთ...”

კონსანტინე გამსახურდიას “მთვარის მოტაცების” ერთ–ერთი გმირის თარაშ ემუხვარის პროტოტიპი, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ეროვნული მთავრობის პირველი თავმჯდომარე და საქართველოს დამფუძნებელი კრების წევრი არზაყან (დიმიტრი) ემუხვარი საფრანგეთში, ლევილის ქართველთა სასაფლაოზე განისვენებს.

გალერიან (გალიკო) კულელი

დაბადების თარიღი - 1887

გარდაცვალების თარიღი - 30 აგვისტო, 1924 (37 წლის)

ვალერიან (ვალეკო) ანთიმოზის ძე ჯუღელი (დ. 1887, სვირი — გ. 30 აგვისტო, 1924, თბილისი) — ქართველი პოლიტიკოსი და სამხედრო პირი, საქართველოს დამფუძნებელი კრების წევრის სოციალ-დემოკრატიული პარტიიდან, საქართველოს სახალხო გვარდიის სარდალი, „დამკომის“ წევრი. უშუალო მონაწილე 1918-1921 წლებში მომხდარ თითქმის ყველა ბრძოლისა. გამოირჩეოდა საოცარი პირადი ვაჟკაცობით. მისი უშუალო ხელმძღვანელობით ჩახშობილ იქნა 1920 წლის ანტისახელმწიფოებრვი აჯანყება ცხინვალის რეგიონში. 1921 წლის მარტიდან ემიგრაციაშია, საქართველოში დაბრუნდა 1924 წლის აჯანყების მოსამზადებლად, მაგრამ „ჩეკამ“ დააპატიმრა და იმავე წლის აგვისტოში დახვრიტეს. გამოცემული აქვს საკუთარი მოგონებები — დღიური („მძიმე ჯვარი“, ტფილისი, 1920 წელი).

დაწყებითი განათლება მიიღო ოქუმის სკოლაში, შემდგომ სწავლობდა ქუთაისის კლასიკურ გიმნაზიაში, ამ პერიოდში ჩაება სოციალ-დემოკრატიული წრეების მუშაობაში და მონაწილეობას იღებდა 1904-1905 წლების საპროტესტო დემონსტრაციებში. 1912 წელს დაასრულა სოხუმის გიმნაზია და სწავლა განაგრძო პეტერბურგის უნივერსიტეტში. სტუდენტობის პერიოდში მუშაობდა რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული პარტიის ბოლშევიკურ ფრაქციაში. 1916 წლის ზაფხულში, ვალერიან ჯუღელი დააპატიმრეს თბილისში და ჩასვეს მეტეხის ციხეში. 1917 წლის თებერვლის რევოლუციის შემდეგ მიემხრო სოციალ-დემოკრატიული პარტიის მენშევიკურ ფრაქციას. იყო თბილისის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტისა და საქართველოს ეროვნული საბჭოს წევრი, 1918 წლიდან კი — ამიერკავკასიის სეიმისა და საქართველოს პარლამენტის წევრი. 1917 წლის დეკემბრიდან სათავეში ჩაუდგა საქართველოს წითელი გვარდიის (1918 წლის ივნისიდან - სახალხო გვარდიის) ჩამოყალიბების საქმეს. 1917 წლის 12 დეკემბერს (ახალი სტილით) მისი მეთაურობით გვარდიელებმა დაიკავეს თბილისის არსენალი და განაიარაღეს იქ მდგომი რუსული გაბოლშევიკებული სამხედრო ნაწილები. საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდეგ, იგი არჩეულ იქნა სახალხო გვარდიის მთავარი შტაბის წევრად. მთავარი შტაბის ნომინალური მეთაური იყო ნოე ჟორდანიას, თუმცა, პრაქტიკულად, სახალხო გვარდიას ვალეკო ჯუღელი მეთაურობდა. იგი პირადად უჩვენებდა თანამებრძოლებს ბრძოლის მაგალითს სამხედრო მოქმედებების მიმდინარეობისას. იბრძოდა პირველი რესპუბლიკის პერიოდში წარმოებულ ყველა სამხედრო კონფლიქტში. მის შესახებ რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკის სამხედრო ატაშე პ. სიტინი საიდუმლო მოხსენებაში წერდა:

„დიდი მონაცემების მქონე პიროვნება, ძალიან მიზანდასახული. აქვს დიდი პირადი სიმამაცე, გამბედაობა და გამხნეების უნარი. ღირსებისმოყვარეა, ურჩევნია სოფელში იყოს პირველი, ვიდრე ქალაქში — მეორე. სამხედრო საქმეს იცნობს პრაქტიკულად საკუთარი სიმამაცის წყალობით, ბრწყინვალე ბელადია.“

1919 წელს, ვალერიან ჯუღელი აირჩიეს საქართველოს დამფუძნებელი კრების წევრად საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის სიით; გახლდათ სამხედრო კომისიის წევრი. რუსეთ-საქართველოს 1921 წლის ომის მიმდინარეობისას, ოსიურის ბრძოლაში (4-6 მარტი) მსუბუქად დაიჭრა.

1921 წლის მარტში ვალიკო ჯუღელმა მთავრობასა და დამფუძნებელი კრების პრეზიდიუმთან ერთად დატოვა საქართველო და ემიგრაციაში გაემგზავრა. ჩაება ანტისაბჭოთა ბრძოლის პროცესში. 1922 წელს, სხვა სამხედროებთან ერთად შეიმუშავა და რესპუბლიკის მთავრობას განსახილველად გაუგზავნა საქართველოში შეიარაღებული აჯანყების გეგმა. 1923-1924 წლებში სპეციალური წვრთნა გაიარა საფრანგეთის რესპუბლიკის 35-ე ქვეითთა პოლკში. 1924 წელს თანამებრძოლებთან ერთად არალეგალურად დაბრუნდა საქართველოში. თავდაპირველად ცხოვრობდა გურიაში, შემდეგ გადავიდა თბილისში, სადაც შევიდა დამოუკიდებლობის კომიტეტის სამხედრო კომისიაში და სათავეში ჩაუდგა აჯანყების სამზადისს. 1924 წლის 6 აგვისტოს საქართველოს სსრ საგანგებო კომისიამ („ჩეკა“) დააპატიმრა. 1924 წლის 28 აგვისტოს აჯანყების დაწყების შემდეგ, 30 აგვისტოს ვ. ჯუღელი თბილისში დახვრიტეს.

1931 წლის საქართველოს სსრ საბჭოეთის VI ყრილობის გადაწყვეტილებით აფხაზეთის ასსრ შევიდა მის შემადგენლობაში. აღნიშნული აქტი განმტკიცდა საქართველოს სსრ 1937 წლის კონსტიტუციით, რის საფუძველზე 1938 წლის 12 ივნისს საქართველოს სრულ ტერიტორიაზე ჩატარდა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს ერთიანი არჩევნები, სადაც საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს I მოწვევის დეპუტატად არჩეული იქნა ოქუბელი გიორგი ჭგუბურია

გიორგი ჭგუბურია
(1898 -1951)

საქართველოში პირველი კოლმეურნეობის - ოქუმის ვ.ი. ლენინის სახ. კოლმეურნეობის დამფუძნებელი (პირველი მილიონერი კოლმეურნეობა).

სოციალისტური შრომის გმირი (1949წ.), ლენინის ორდენის სამგზის, შრომის წითელი დროშის ორდენის, მრავალი მედლების, მ.შ. „კავკასიის დაცვისთვის“, კავალერი, ლენინური და სახელმწიფო (სტალინური) პრემიების ლაურეატი.

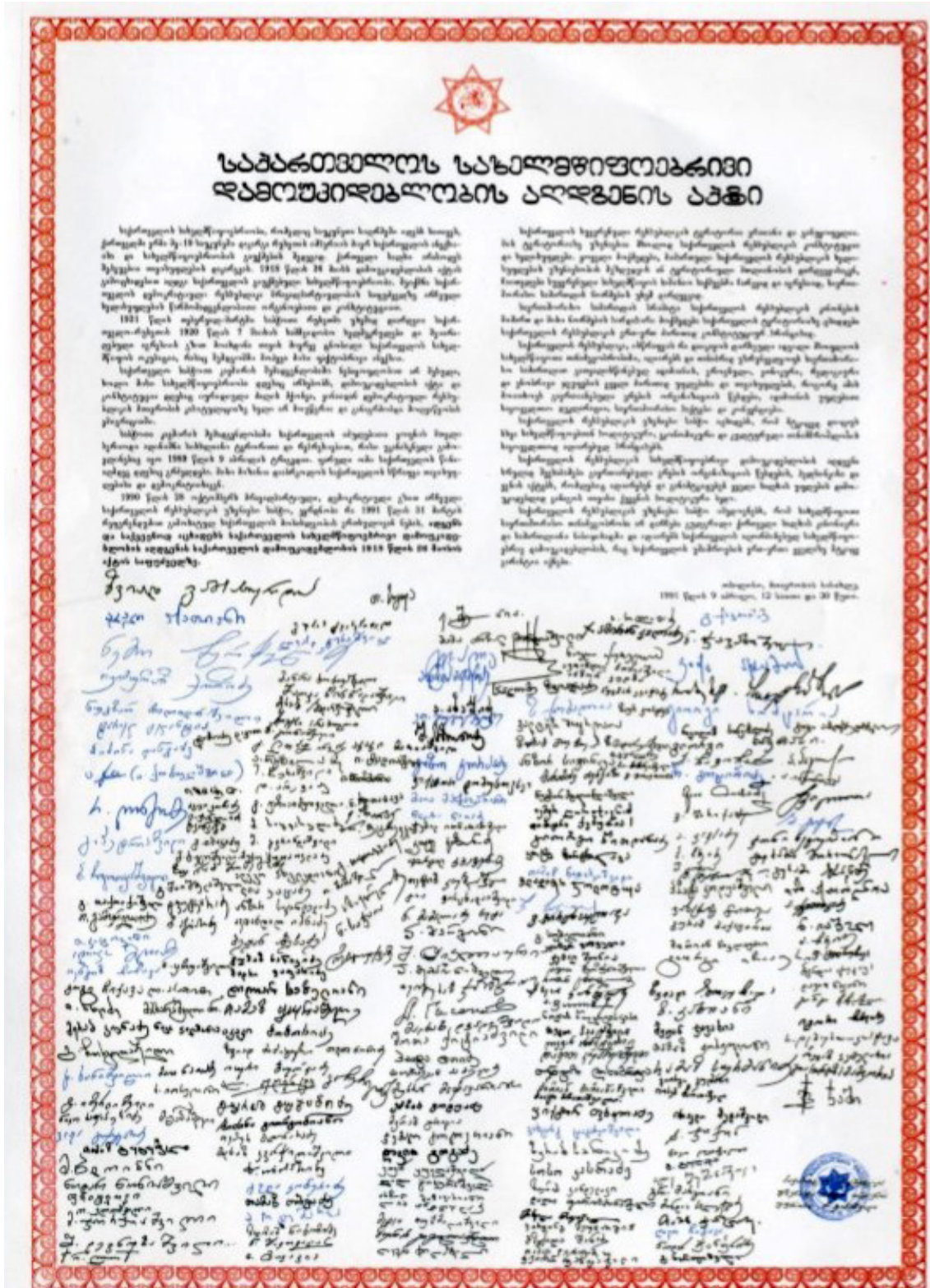
საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს 3 (სამი) პირველადი მოწვევის დეპუტატი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის წევრი აფხაზეთის ასსრ-დან. იყო საკავშირო საკოლმეურნეო საბჭოს წევრი (თავმჯდომარე ი.ბ.სტალინი).

დიდი სამამულო ომის პერიოდში იყო კავკასიის ფრონტის (1942-1944წ.წ.) აფხაზეთის გამანადგურებელი ბატალიონის მეთაური. დაჭილდოებული იყო სახელობითი იარაღით.

გასული საუკუნის 90-იანი წლების ბოლომდე აფხაზეთში არსებობდა მისი სახელობის კოლმეურნეობა, ქუჩები გალში და სოხუმში.

საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი

საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის 1918 წ. აქტი (საქართველოს II რესპუბლიკის) ხელის მომწერი იყო უზენაესი საბჭოს დეპუტატი, ოქუმიელი ედიშერ ჯანჭულია.

ედიშერ ტანჯულია

დაიბადა 1960 წლის 29 ივლისს.

1977 წელს დაამთავრა ოქუმის საშუალო სკოლა.

1989 წელს წარჩინებით დაამთავრა თბილისის ივ.ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკური კიბერნეტიკის ფაკულტეტი, ეკონომისტ-მათემატიკოსის კვალიფიკაციით.

1990 წლის მარტის თვეში დაინიშნა საქართველოს დემოგრაფიულ საზოგადოების ცხუმ-აფხაზეთის სადროშოს გალის რეგიონალური ორგანიზაციის თავმჯდომარედ.

იმავე წელს მაისის თვიდან დაინიშნა ჰელსინკის კავშირი-თავისუფალი საქართველოს გალის რეგიონალური ორგანიზაციის თავმჯდომარედ.

1990 წლის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნებში აირჩიეს გალის 110-ე ოლქის მაჟორიტარ დეპუტატად.

1991 წლის 11 თებერვალს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებით დაინიშნა გალის რაიონის პრეფექტად.

1991 წლის 9 აპრილს ხელი მოაწერა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტს.

1998-2003წწ. ხუროთმოძღვრული მემკვიდრეობის რესტავრაციის ცენტრის სამეთვალურეო საბჭოს წევრია.

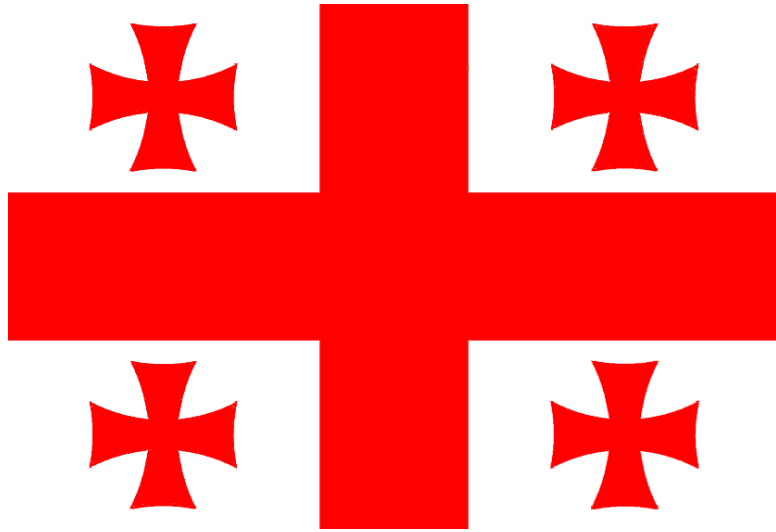
2000 წლიდან არის სამშენებლო კომპანია „ივერთმშენის“ გენერალური დირექტორი.

2016 წლიდან ხელმძღვანელობს აწყურის ღვთისშობლის სახელობის საკათედრო ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტს.

სამშენებლო კომპანია „ივერთმშენის“ (დამფუძნებელი და გენერალური დირექტორი ედიშერ ჯანჯულია) მიერ ბოლო 10 წლეულში განხორციელებული პროექტები:

- გელათის მონასტერი, მთავარეპისკოპოს გაბრიელ ქიქოძის სასახლე;
- უფლისციხის რეაბილიტაციის პროექტი;
- კანარეთის სამების რეაბილიტაციის პროექტი;
- ფუძნარის ღვთისშობლის ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი;
- სქურის ფერისცვალების ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი;
- ეკის მაცხოვრის ჯვრის სახელობის ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი;
- კვაუთის მთავარანგელოზის ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი;
- წალენჯიხის ფერისცვალების ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი;
- აწყურის ღვთისშობლის სახელობის, საკატედროტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი;
- აწყურის ციხე-ქალაქის რეაბილიტაციის პროექტი;
- ბიეთის ღვთისშობლის სახელობის ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი;
- ახალციხე, ურავლის მამათა მონასტრის სამრეკლოს აღდგენითი სამუშაოების პროექტი;
- აბასთუმნის დედათა მონასტრის (რომანოვების სასახლის) რეაბილიტაციის პროექტი;
- ჩხოროწყუ,ქოლას წმინდა გიორგის რეაბილიტაციის პროექტი;
- ჩხოროწყუ, მოიდანახეს წმინდა გიორგის სახელობის ტაძარი;
- თერჯოლა, ნასაგურის მაცხოვრის ჯვრის სახელობის ტაძარი;
- თბილისის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის თეატრი;
- ბორჯომის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი;
- ბორჯომის ისტორიული ჰიდროელექტრო სადგურის რეაბილიტაციის პროექტი;
- თბილისის აბრეშუმის მუზეუმი.

საქართველოს სახელმწიფო დროშა

საქართველოს სახელმწიფო გერბი

2004 წელს საქართველოს თანამედროვე დროშის, ღერბის და ჰიმნის მიმღებთა შორის იყო საქართველოს მე-6 მოწვევის პარლამენტის წევრი ოქუმიელი ზურაბ ჭგუბურია.

ზურაბ ჯგუბურია

ზურაბ ჭკუბურია დაიბადა აფხაზეთში, ოქუმში. 1970 წელს დაამთავრა თბილისის ვ. კომაროვის სახელობის ფიზიკა-მათემატიკის სკოლა-ინტერნატი. 1975 წელს დაამთავრა თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტი-ფიზიკოსი, მაგისტრი. 1980-1981 წლებში სწავლობდა მოსკოვის სახელმწიფო პედაგოგიურ უნივერსიტეტში ქვეყანათმცოდნეობის - საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალობით, ფრანგულ სექტორზე.

1988-1991 წლებში დაუსწრებლად სწავლობდა ყაზანის ქიმიურ-ტექნოლოგიური ინსტიტუტის ასპირანტურაში. გამოქვეყნებული აქვს სამეცნიერო შრომები ფიზიკისა და ტექნიკის საკითხებზე (8 სტატია). საზღვარგარეთ, კონგოს რესპუბლიკაში (ქ.ბრაზავილი), ფრანგულ ენაზე გამოცემული აქვს ზოგადი ფიზიკის დამხმარე სახელმძღვანელო.

1975-1978 წლებში ეწეოდა სამეცნიერო მუშაობას სოხუმის აკად. ი.ვეკუას სახელობის ფიზიკა-ტექნიკის ინსტიტუტში.

1978-1980 წლებში მუშაობდა ოქუმის საშუალო სკოლის ფიზიკის მასწავლებლად.

1981-1985 წლებში მუშაობდა საზღვარგარეთ, კონგოს რესპუბლიკაში (ქ.ბრაზავილი), ნაციონალური განათლების სამინისტროს ექსპერტად-ბრაზავილის პატრის ლუმუმბას ლიცეუმის პროფესორად-ფიზიკისა და ქიმიის მეცნიერებათა დეპარტამენტის დირექტორის მოადგილედ.

1986-1992 წლებში მუშაობდა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს მეცნიერებისა და ტექნიკის, შემდეგ კი საერთაშორისო ურთიერთობების განყოფილების გამგედ. ამავდროულად ეწეოდა სამეცნიერო-პედაგოგიურ საქმიანობას აფხაზეთისა. მ.გორკის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე.

1992 წლიდან დღემდე არის აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი.

1999 წლიდან 2004 წლის აპრილამდე მუშაობდა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს საკონსულო დეპარტამენტის მრჩევლად.

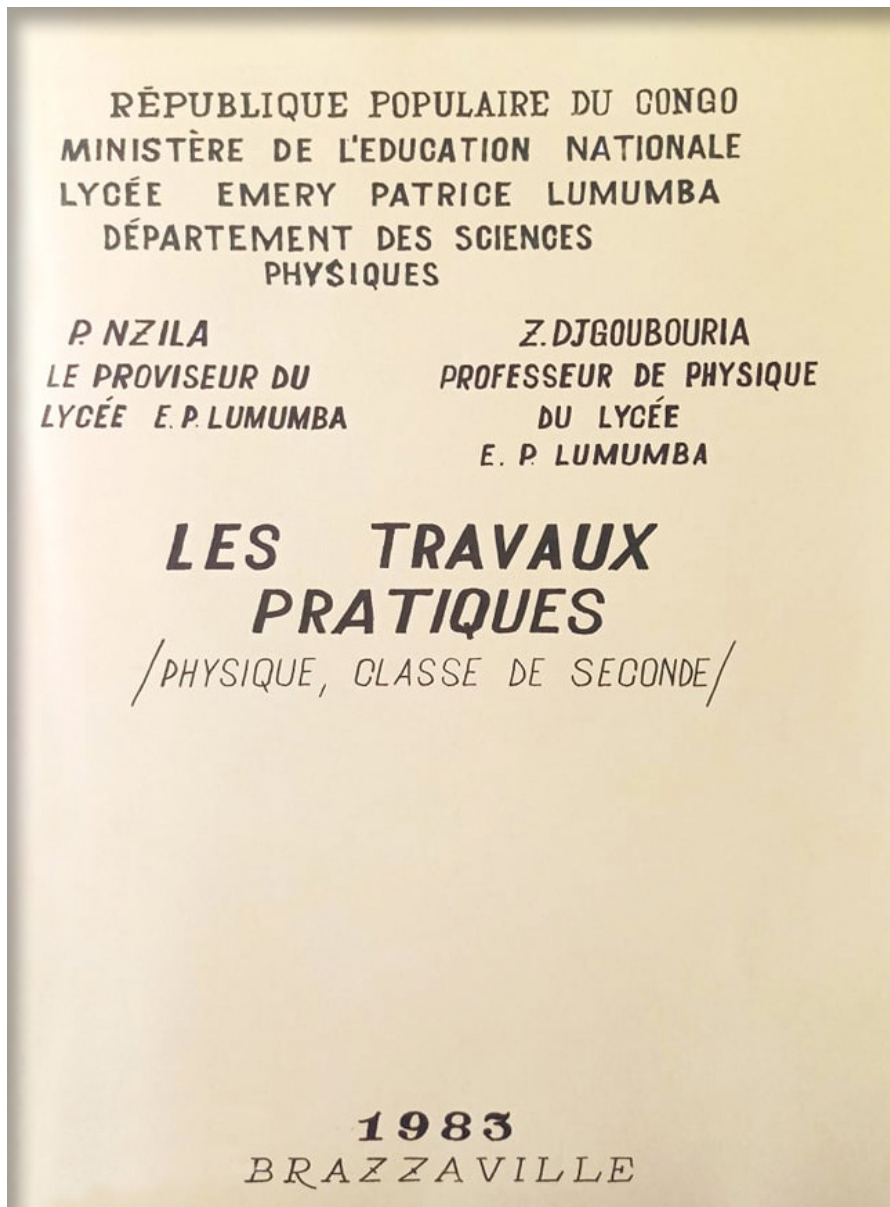
2004-2008 წლებში არჩეული იქნა საქართველოს პარლამენტის წევრად, იყო პარლამენტის საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის საკითხთა დროებითი კომისიის წევრი.

2008-2009 წლებში მუშაობდა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროში, საგანგებო დავალებათა ელჩის თანამდებობაზე.

2000-2010 წლებში გამოქვეყნებული აქვს როგორც საქართველოს, ასევე უცხოეთის (ჩეხეთი, უნგრეთი, პოლონეთი) პერიოდულ ბეჭდურ მედიაში 15-ზე მეტი სოციალურ-პოლიტიკური ხასიათის სტატია კონფლიქტოლოგიის (აფხაზეთის) საკითხებზე.

არის წიგნების:

- „აფხაზეთის კონფლიქტი - მითი და რეალობა“ (2004წ.),
- „ქართული ისტორიულ-კულტურული ფასეულობები აფხაზეთში“ (2007წ.),
- „ოქუმელთა ასეული“ (2014წ.),
- „აფხაზეთის/საქართველო ისტორიულ - კულტურული მემკვიდრეობა“ – მეორე და მესამე გამოცემები (2015 -2017წ.წ.),
- აფხაზეთის კულტურული მემკვიდრეობა: ფაქტები, შეფასებები“ (2018წ.),
- მიშელ მუსხელი (მიხეილ მუსხელიშვილი) - „ერთიანობა მრავალფეროვნებაში“ (2019წ.) პროექტის ხელმძღვანელი და ავტორი.

ოქუმის სკოლის მემართიანე

ხსოვნის გვერდი (მე-20 საუკუნის ქრონიკა)

(ოქუმის სკოლის გარდაცვლილი პედაგოგები)

1. აკიშბაია სულიკო
2. ალფენიძე ანდრო
3. აქირთავა თინათინი
4. ახვლედიანი გონერი
5. ბეკვერია იასონი
6. ბულისკერია ბორისი
7. ბულისკერია გენადი
8. ბულისკერია გულნარა
9. ბულისკერია ვარლამი
10. ბულისკერია კოკსანი
11. ბულისკერია კუკური
12. ბულისკერია მამრიკო
13. ბულისკერია ნადია
14. ბულისკერია რობიკო
15. გამისონია ნათელა
16. გასვიანი ნანი
17. გეგენავა თინათინი
18. გეგია ივანე
19. გობეჭიშვილი თამარი
20. გოლანძია რაჟიკო
21. გრიგოლაია ლოლა
22. გურგულია ბორისი
23. დავითაია ლიდია
24. დონია ლამარა
25. დონია შოთა
26. ეზუგბაია ნათელა
27. ვარდანია რომანი
28. ზარანდია ლეილა

29. ზუხბაია ერასტო
30. ზუხბაია თამარი
31. თოლორაია ფედოსია
32. კაკაურიძე ნაზი
33. კაკუბავა არდაშელ
34. კაკუბავა მერი
35. კაკუბავა ნოშრევანი
36. კეჟერაძე გოგლიკა
37. კვეკვესკირი შოთა
38. კობმავა ივანე
39. კობმავა მიმოზა
40. კობმავა ნათელა
41. კორსანტია ლენა
42. კორსანტია სვეტლანა
43. კორტავა ჟუჟუნა
44. კუპრავა ირა
45. კუპრავა სულიკო
46. კუპრავა შურა
47. ლაცუზბაია გრიგოლი (ციქორი)
48. მარხულია მარო
49. მიქაია ვლადიმერი
50. ნაყოფია დუნია
51. ნაყოფია ორესტი
52. პარკაია დოდო
53. პროხოროვიჩი თინათინი
54. პროხოროვიჩი ძაბუკი
55. რაფავა გიორგი
56. რიგავა არხიპო
57. რიგავა ოლია
58. რიგავა ხუტა
59. რუხაძე შოთა
60. სამსონია ბაბუცა

61. სიმონია ვანო
62. სტრელკოვი გიორგი
63. უბილაგა მარო
64. უზარაშვილი ლეილა
65. ფარფალია თამარი
66. ფარფალია თინათინი
67. ფარფალია ივლიანე
68. ფარფალია კლარა
69. ფარფალია სულიკო
70. ფარფალია ტანია
71. ფაცაცია რიმა
72. ქარდავა ვალია
73. ქეცბაია ანგელინა
74. ქეცბაია ინდიკო
75. ქვანახია ვლადიმირ
76. ქვანახია ივანე
77. ქვანახია იურა
78. ქვანახია პლატონი
79. ქვანახია ძეგე
80. ღამბაშიძე ოთარი
81. ყოლბაია ტერენტი
82. ყოლბაია ხუხუტი
83. შამათავა ბაბუცა
84. შამათავა გიორგი
85. შამათავა დომენტი
86. შამათავა იროდი
87. შამათავა ნაზი
88. შამათავა უენია
89. შამათავა შოთა
90. შელია გედევანი
91. შელია ნემო
92. შელია ტერენტი

93. შონია გიორგი
94. შონია ვახტანგ
95. შონია იასონ
96. ჩემინავა თინათინი
97. ჩერქეზია ლუიზა
98. ჩხაპელია ნუნუ
99. ჩხენკელი ვალოდია
100. ჩხენკელი ნათელა
101. ცაცუა თამარა
102. ცაცუა შალვა
103. ქანტურია ვლადიმერი
104. ქარაია მიშა
105. ქითანავა ნათელა
106. ხასია აზა
107. ხასია დუსია
108. ხორავა ვერა
109. ჭანჭულია კაპიტონი
110. ჭგუბურია ბიჭიკო
111. ჭგუბურია გრიგოლი
112. ჭგუბურია ვაჟა
113. ჭგუბურია კოჭიკო
114. ჭგუშია ეკატერინე
115. ჭანჭულია კონსტანტინე
116. ჭანჭულია ოლგა
117. შამათავა მარგო

პატივისცემისა და გაფრთხილების გვერდი:

(ოქუმის სკოლის პენსიონერი პედაგოგები)

1. აბსაგა ნაზი
2. ახალაია თალიკო
3. ბასარია ვიოლა
4. ბალიშვილი ივეტა
5. ბალიშვილი მანანა
6. ბულისკერია მანანა
7. ბულისკერია მარინა
8. გამისონია ირმა
9. გირგულია მადლენა
10. გოგობია დალი
11. გოგობია ლალი
12. გოგობია ნათელა
13. დოჩია მარინე
14. ზარქუა ირინე
15. ზუხბაია მედეა
16. თოდუა ნოდარი
17. თოლორაია აიზა
18. კაკუბავა თინათინი
19. კაკუბავა ციალა
20. კამკია ემა
21. ლაცუზბაია აგნესა
22. ლაცუზბაია ბონდო
23. ლაცუზბაია კლარა
24. მარკოზია ციციხო
25. მარხულია ნატო
26. მელაია ჟანა
27. მირცხულავა მზია
28. მიქაძე მარიამი
29. მიშველია თეა
30. ნიკოლაძე რუსუდანი

31. პერთაია ლალი
32. რიგვაგა ნაზი
33. სუბელიანი თინათინი
34. ტაბაღუა მანანა
35. უბილაგა ნონა
36. ქავშბაია მზია
37. ქარდავა დარეჯანი
38. ქარდავა ნანი
39. ქვანახია ელისო
40. ქვანახია ვიანორი
41. ქვანახია ლელა
42. ქვანახია ლუიზა
43. ქობალია მადონა
44. ქუჩუბერია სვეტლანა
45. შამათავა მალხაზი
46. შამათავა ნაური
47. შამათავა რაბო
48. შარანგია ლუარა
49. შელია ელადა
50. შელია მზევინარი
51. შონია ადა
52. შონია აკაკი
53. შონია მზია
54. შონია რუსუდანი
55. ჩქოტუა მზია
56. ჩხაპელია გია
57. წირღვაგა ნატო
58. წირღვაგა სოსო
59. ჭითანავა გულია
60. ჭითანავა იამზე
61. ჭითანავა შოთა
62. ხაროვსკაია ზაირა

- 63. ხუბუა ნონა
- 64. ჭგუბურია გონა
- 65. ჭგუბურია ზურაბი
- 66. ჭგუბურია ლელა
- 67. ჭგუბურია მარინე
- 68. ჭგუბურია მიმოზა
- 69. ჭგუბურია ნუნუ

დღეს ამათზე დგას ოქუმის სკოლა:

(ოქუმის სკოლის ამჟამინდელ პედაგოგთა სია)
დირექტორი: გოგობია-ჭინჭოლია დემონა

- 1. ახალაია ლუიზა
- 2. ბაღიშვილი ანგელინა
- 3. ბაღიშვილი ივეტა
- 4. ბაღიშვილი მარიამი
- 5. ბულისკერია მანანა
- 6. გურგულია მადლენა
- 7. დარსანია ნათია
- 8. ელიავა თვალმაისა
- 9. ზანთარაია ლიკა
- 10. ზარქუა ირინა
- 11. ზარქუა მარინე
- 12. ზუხბაია მანანა
- 13. კაჭარავა ელიზავეტა
- 14. კორსანტია მანანა
- 15. კოსმავა ხათუნა
- 16. ლაცუზბაია გელა
- 17. ლაცუზბაია ვილიქსი
- 18. ლაცუზბაია ტარიელი

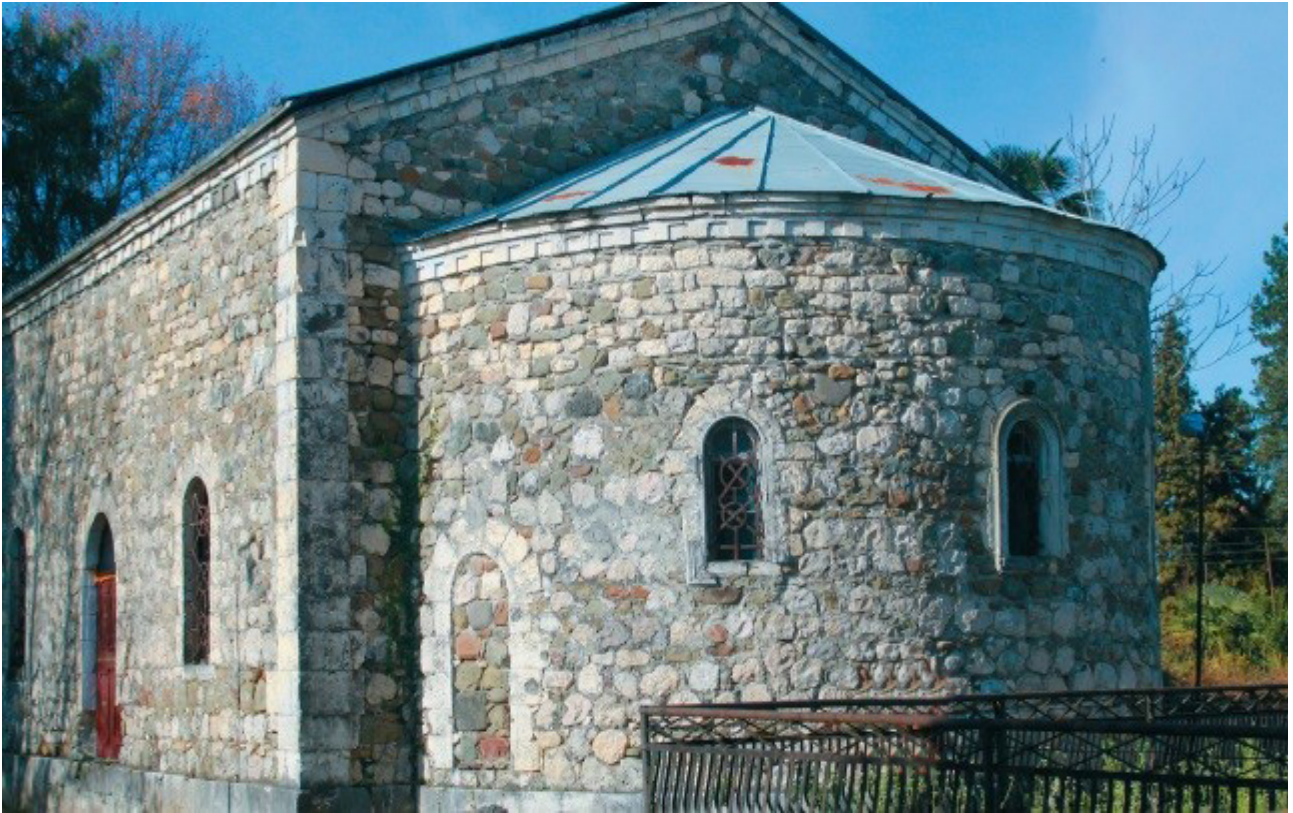
19. მარკობია ანა
20. მარკობია ციცილო
21. მეშველია თეა
22. მიქაძე მარიაში
23. სირგინავა მედეა
24. სუბელიანი თინათინი
25. ფუტურანძე ხათუნა
26. ქარაია ბესიკი
27. ქვანახია ასმათი
28. ქირია ზეინაბი
29. ქუჩუბურია სვეტლანა
30. შამათავა მონიკა
31. შონია ადა
32. შონია მალხაზი
33. ჩერქეზია ანგელინა
34. ქითანავა იამზე
35. ქითანავა შოთა
36. ჯანჭულია ნატო
37. ჯგუბურია ლელა
38. ჯგუბურია მარინე
39. ჯონჯუა ლეილა

ოქუმის ეკლესია (XI, XIX ს.ს.) ივ.გეგიას „ოქუმის ბიბლიოთეკის“ არქივის მასალების მიხედვით ოქუმის ხარების ეკლესია აშენებულ იქნა სრულიად საქართველოს მეფის ბაგრატ III მეფობის ბოლო წლებებში (XI დასაწყისში) „ერისთავთ-ერისთავების ემხების (ემუხვარების)“ მიერ, ხოლო XVIII საუკუნის დასაწყისში გადამწვარი იქნა ოსმალო დამპყრობლების შემოსევის შედეგად. ეკლესია ახლანდელი სახით აღდგენილ იქნა XIX საუკუნეში, გადამწვარი ეკლესიის საძირკველზე. 2008 წლის დასაწყისში, საქართველოს საპატრიარქოს თანხმობით, ეკლესიას ჩაუტარდა კონსერვაცია: გამაგრდა საძირკველი, მთლიანად გამოიცვალა სახურავი (გადაიხურა ალუმინის ფურცლებით) და ფანჯრები. ფოთი-ხოხის მიტროპოლიტის გრიგოლის კურთხევით ქ.ფოთში დამზადდა საეკლესიო არქიტექტურითა და დიზაინით გამორჩეული რკინის კარები და ფარულად გადაიგზავნა ოქუმში. კარები ადგილობრივი მრეველის დიდი ძალისხმევით, მხოლოდ 2012 წელს ჩამოკიდეს ეკლესიას (**ზ.ჭკუბურია, „აფხაზეთის ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობა“, თბილისი, 2017 წ.**)

ივანე კონსტანტინეს ძე გეგია

სხვა სახელი: ოდიშელი (ფსევდონიმი)

დაბადების თარიღი: 1860

გარდაცვ. თარიღი: 1941 (81 წლის ასაკში)

კატეგორია: პედაგოგი

ივანე გეგია დაიბადა 1860 წელს. 1880 წელს მან დაამთავრა სასულიერო სასწავლებელი.

1886 წლიდან ივანე გეგია იყო “ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების” ნამდვილი წევრი. 1890 წელს ივანე სოფელ ოქუმის ორკლასიან საერო სკოლაში გადავიდა, რომელიც “ქრისტიანობის აღმდგენი საზოგადოების” მატერიალური დახმარებით დაარსდა და გარკვეული პერიოდი სკოლის დირექტორი ცნობილი განმანათლებელი, ილია ჭავჭავაძის თანამებრძოლი, “ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების” გამგეობის წევრი, ოქუმელი ივანე გეგია იყო. ხუთწლიანი მოღვაწეობის შემდეგ, როგორც პოლიტიკურად მიუღებელი, ივანე სკოლიდან გააძევეს, მაგრამ მას უკან არ დაუხევია და სოფელში მოაწყო სამაგალითო მეურნეობა. ივანე გეგია პირველი მეურნეა, რომელმაც ჩაის ბუჩქი შემოიტანა და გაავრცელა სამურზაყანოში.

XIX საუკუნის 90-იან წლებში, სწორედ ივანე გეგიამ დაარსა ოქუმში ბიბლიოთეკა, სადაც ქართველი მწერლების - შოთა რუსთაველის, ილია ჭავჭავაძის, ნიკოლოზ ბარათაშვილის, გრიგოლ ორბელიანის, ბესიკის, აკაკი წერეთლის, ვაჟა ფშაველას, რაფიელ ერისთავის, ალექსანდრე ყაზბეგის და სხვათა ნაწარმოებებთან ერთად პუშკინის, ლერმონტოვის, დოსტოევსკის, ჩერნიშევსკის, ტოლსტოის, აგრეთვე სხვა რუსი და უცხოელი კლასიკოსების თხზულებანი ინახებოდა. ბიბლიოთეკასთანავე არსებობდა სამურზაყანოს მაზრის არქივიც, რომელიც უდიდეს დოკუმენტურ მასალას შეიცავდა ამ კუთხის, ბაგრატ III დროინდელი ერთიანი ქართული სახელმწიფოს ჩამოყალიბების მედროშის, უძველესი ქართული საერისთავოს - საბედიანოს (ბედიის საერისთავოს) ისტორიის, ეთნოგრაფიის, ტოპონომიკის, არქეოლოგიის, კულტურის, განათლების და სხვა საკითხებზე (თ.სახოკია, „მოგზაურობანი“). აქვე დაფუძნდა აფხაზეთში პირველი სახალხო თეატრიც, რომელშიც წარმატებით იდგმებოდა, არა მარტო ქართული, არამედ უცხოური კლასიკური ნაწარმოებებიც. მან გააცნო პირველად ადგილობრივ მოსახლეობას შექსპირის „ჰამლეტი“.

„განათლება, კულტურა, მეცნიერება - ხალხს!“ - ასეთი იყო ივანე გეგიას და იმდროინდელი სამურზაყანოს სასწავლო-კულტურული დაწესებულებების საქმიანობის დევიზი.

ივანე გეგიამ საკუთარი სახსრებით ოქუმში გახსნა წიგნთსაცავი, სადაც ქართველი მწერლების გარდა, რუსი და უცხოელი კლასიკოსების თხზულებანიც ინახებოდა. ბიბლიოთეკასთანავე არსებობდა სამურზაყანოს მაზრის არქივიც, რომელიც უდიდეს დოკუმენტურ მასალას შეიცავდა ამ კუთხის, ბაგრატ III დროინდელი ერთიანი ქართული სახელმწიფოს ჩამოყალიბების მედროშის, უძველესი ქართული საერისთავოს - საბედიანოს (ბედიის საერისთავოს) ისტორიის, კულტურისა და განათლების საქმეში. აქვე დაფუძნდა აფხაზეთში პირველი სახალხო თეატრიც, რომელშიც წარმატებით იდგმებოდა არა მარტო ქართული, არამედ უცხოური კლასიკური ნაწარმოებებიც.

“განათლება, კულტურა, მეცნიერება ხალხს!” - ასეთი იყო ივანე გეგიას და

იმდროინდელი სამურზაყანოს სასწავლო-კულტურული დაწესებულებების საქმიანობის დევიზი. იგი ღიად თუ ფარულად ხელს უწყობდა სკოლაში მშობლიური ენის სწავლას და ეკლესიებში წირვა-ლოცვისა და პარაკლისების ქართულ ენაზე აღსრულებას. იყო ქართულ წარმოდგენათა გამართვის მომწყობი კომისიის წევრი “ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების” სამურზაყანოს განყოფილებაში.

1917 წლის ბოლოსათვის ქართულ-აფხაზური ურთიერთობები დაძაბული იყო. 1917 წლის 19 ნოემბერს, თბილისის სახელმწიფო თეატრში გაიხსნა სრულიად საქართველოს I ეროვნული ყრილობა, რომელსაც 329 სრულუფლებიანი დელეგატები ესწრებოდა. ყრილობაზე აფხაზეთის სახელით, სიტყვით გამოვიდა სამურზაყანოს წარმომადგენელი ივანე გეგია: „სამეგრელოსა და სამურზაყანოს ჰყოფს მდ.ენგური, მაშასადამე სამურზაყანო საქართველოს გაგრძელებაა. დღეს სამურზაყანო თამაშობს მომრიგებლის როლს და მომავალშიც ხიდად გაიდება საქართველოსა და აფხაზეთს შორის. მოქალაქენო, ჩვენი სურვილია აფხაზეთის საქართველოს შეუერთდეს... დასასრულ, ჩვენი სურვილია აფხაზეთ სამურზაყანო, სოხუმის ოლქი დარჩეს უცვლელად და მიეცეს ეროვნულ-კულტურული ავტონომია თავის საზღვრებში“.

ივანე გეგია აქტიურად მოღვაწეობდა იმდროინდელ ქართულ პრესაში. იგი იყო „დროების“, „ივერიის“, „ცისკრის“, „მოგზაურის“, „ჭეჭილის“, „ცნობის ფურცელისა“ და სხვათა მუდმივი კორესპონდენტი. ივანე გეგია გარდაიცვალა 1941წელს.

ილია ნესტორის ძე ვეკუა - ქართველი მათემატიკოსი და მექანიკოსი.

სსრკ-ის მეცნიერებათ აკადემიის (1958) და საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის (1946) აკადემიკოსი, სოციალისტური შრომის გმირი (1969).

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი (1972-1977), ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

ილია ვეკუამ არასრული საშუალო განათლება მიიღო ოქუმის შვიდწლიან სკოლაში, ხოლო საშუალო სკოლის ქ.ზუგდიდში დამთავრების შემდეგ, 1925 წელს, სწავლა განაგრძო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე.

1930 წელს მან წარმატებით დაამთავრა ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტი და სწავლა განაგრძო ლენინგრადის უნივერსიტეტის ასპირანტურაში.

ასპირანტურის გავლის შემდეგ, 1933 წელს, ილია ვეკუა თბილისში დაბრუნდა და მუშაობა დაიწყო უნივერსიტეტში ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე. იგი კითხულობდა ლექციებს თანამედროვე მათემატიკის მრავალ დარგში.

1937 წელს ილია ვეკუამ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია. იმავე წელს აირჩიეს დოცენტად.

1939 წელს წარმატებით დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია.

1940 წელს იგი უკვე პროფესორია. 1940-1944 წლებში ილია ვეკუა უნივერსიტეტის

ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის დეკანი იყო.

1944 წელს ილია ვეკუა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად, ხოლო 1946 წელს აკადემიკოსად აირჩიეს.

1944-1947 წლებში ილია ვეკუა იყო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პრორექტორი სამეცნიერო ნაწილში, 1947-1951 წლებში - თსუ უმაღლესი მათემატიკის კათედრის გამგე.

1951 წელს ვეკუა მოსკოვში გადავიდა და იქ განაგრძო მეცნიერული მოღვაწეობა.

1952 წელს იგი ლომონოსოვის სახელობის მოსკოვის უნივერსიტეტის დიფერენციალური განტოლებების კათედრის პროფესორად აირჩიეს, სადაც 1959 წლამდე იმუშავა.

1958 წელს სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად აირჩიეს. 1959 წელს ახალდაარსებული ნოვოსიბირსკის უნივერსიტეტის პირველ რექტორად დაინიშნა. 1964 წელს ილია ვეკუა თბილისში დაბრუნდა. მას პატივი ხვდა ორჯერ ყოფილიყო უნივერსიტეტის რექტორი.

ილია ვეკუას სახელს ატარებს ფიზიკა-მათემატიკის ქალაქ თბილისის N42 საჯარო სკოლა.

1969 წელს, როგორც გამოჩენილ მეცნიერსა და საზოგადო მოღვაწეს, ილია ვეკუას სოციალისტური შრომის გმირის წოდება მიენიჭა.

იასონ შონია იყო ოქუმის სკოლის დირექტორი 1936-1989 წლებში.

იასონ გრიგოლის ძე შონია - დაიბადა 1910 წლის 23 ნოემბერს ოქუმში.

1920 წელს შევიდა შვიდწლიან სკოლაში, რომელიც დაამთავრა 1927 წელს.

1928-1929 წლებში სწავლობდა წინამძღვრიანთკარის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმში.

1930 წელს მუშაობა დაიწყო ახლად ჩამოყალიბებულ ოქუმის კოლმეურნეობაში.

1934 წელს პარალელურად მუშაობა დაიწყო ოქუმის შვიდწლიან სკოლაში.

1936 წელს ის დაინიშნა ოქუმის ახლად გახსნილ საშუალო სკოლის დირექტორად.

1941-1945 წლებში მონაწილეობდა დიდ სამამულო ომში. ომი დაამთავრა ქ.ბუდაპეშტში უფროსი ლეიტენანტის წოდებით.

1945-1953 წლებში მუშაობდა ოქუმის საშუალო სკოლაში.

1945-1949 წლებში სწავლობდა ქ.ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში.

1953-1966 წლებში მუშაობდა ჩხორთოლის საშუალო სკოლის დირექტორად.

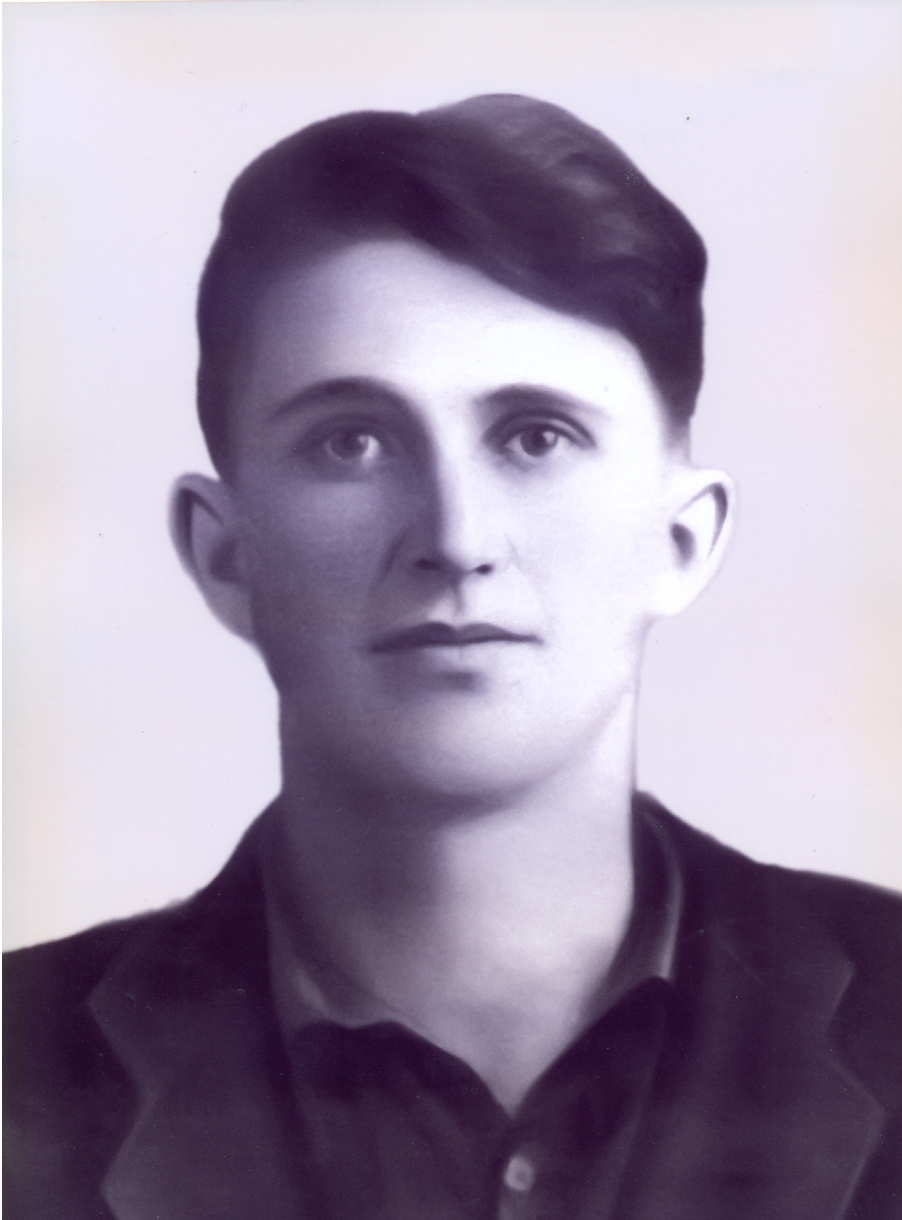
1966-1989 წლებში იყო ოქუმის საშუალო სკოლის დირექტორი.

იასონ შონია იყო აფხაზეთის ასსრ-ს დამსახურებული პედაგოგი.

იასონ გრიგოლის ძე შონია გარდაიცვალა 1991 წელს, დაკრძალულია ოქუმში.

აფხაზეთის სახალხო არტისტი, ლოტბარი
კონსტანტინე (კოჭიკო) ჭგუბურია (1924 - 1992 წწ)
- ოქუმის საშუალო სკოლის ეროვნული ფოლკლორის
მასწავლებელი.

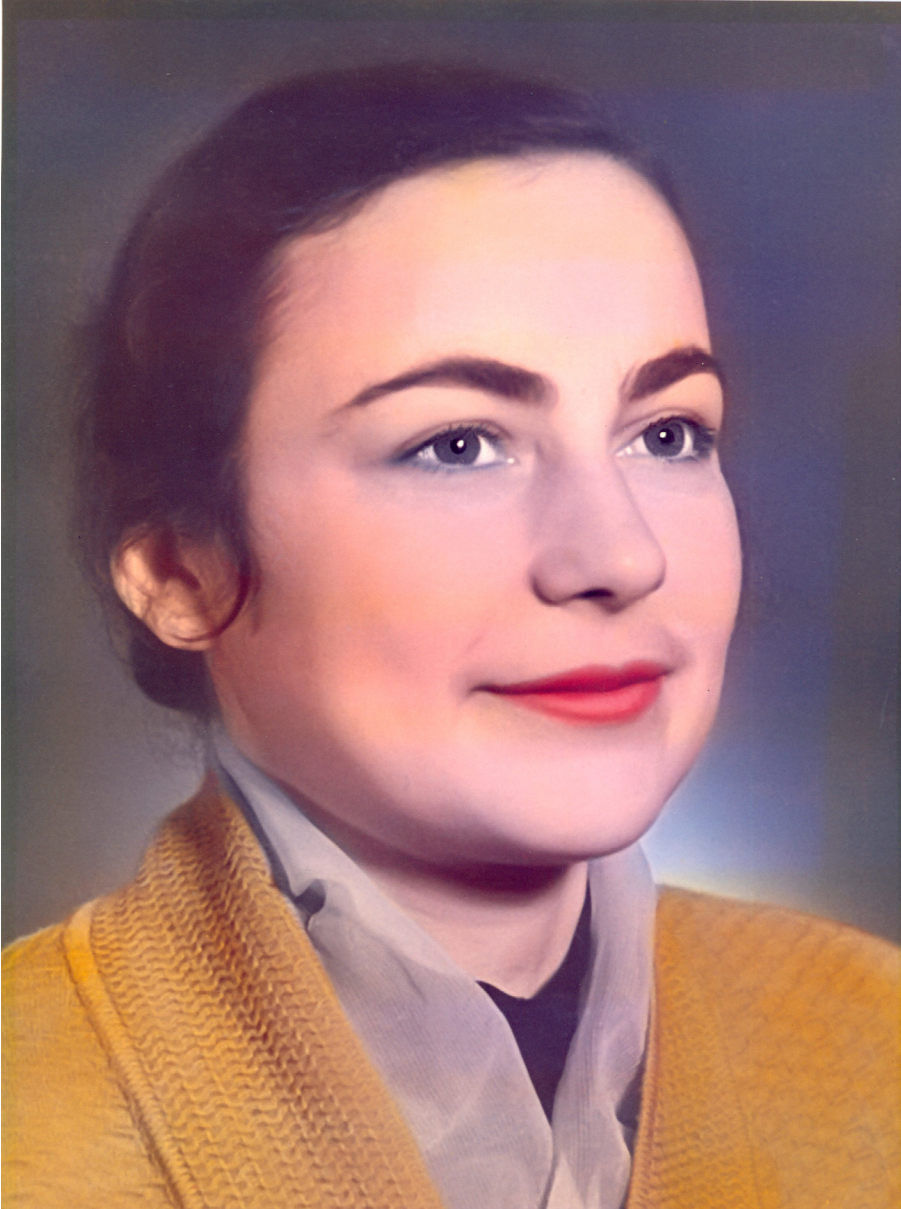
გრიგოლი ჯგუბურია (1928-1997)

ოქუმის საშუალო სკოლის ისტორიის მასწავლებელი (1948-1992 წ.წ.).

მუშაობდა აგრეთვე ს. წარჩის და ს. ჩხორთოლის საშუალო სკოლების დირექტორად. მუშაობდა ოქუმის სასოფლო საბჭოს აღმასკომის თავჯდომარედ.

მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში კავკასიის დაცვის საქმეში შეტანილი წვლილისათვის ჯერ კიდევ სკოლის მოსწავლეს მიღებული ქონდა სსრკ-ს უმაღლესი მთავარსარდლის (ი.ბ.სტალინის) პირადი მადლობა.

გრიგოლ ჯგუბურიას მინიჭებული ჰქონდა მასწავლებელ-მეთოდისტის უმაღლესი კვალიფიკაცია.

ნათელა გამისონია-ჭკუბურია (1932 - 2017 წ.წ.), ოქუმის საშუალო სკოლის დაწყებითი კლასების მასწავლებელი 1950 - 1992 წლებში.

DRC further engages in the educational sector with the full rehabilitation of Oqumi school, Tkuarchal district...

With the financial support of the Norwegian Ministry of Foreign Affairs, DRC is proudly continuing with the rehabilitation of one of the main historical school buildings of Abkhazia in the village of Oqumi.

After a first phase completed in 2019 which allowed the replacement of the roof, all windows, doors and flooring in addition to the provision of a new electrical wiring systems. DRC capital investments are now allowing to repair all classrooms and other activity rooms in the school. DRC also arranged the facade of the building.

All works are expected to be completed by the end of the year 2020.

Besides, in cooperation with the Foundation “Rural Development Association” (RDA) located in Galkhuch village and one of the partners of DRC, it is foreseen that Oqumi school gets additional assistance for its functioning Youth Club and its school library.

Over 220 children attend the rural school of Oqumi, one of the largest communities of Tkuarchal district.